

Jacek Klich

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej a pozycja konkurencyjna polskich małych i średnich przedsiębiorstw

---

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 2, 129-139

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JACEK KLICH

CZŁONKOSTWO POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ A POZYCJA KONKURENCYJNA POLSKICH MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

WPROWADZENIE

Po przyjęciu Polski do struktur NATO, celem strategicznym polskiej polityki jest uzyskanie członkostwa w strukturach Unii Europejskiej. Ekonomiczne konsekwencje akcesji powinny być w coraz większym zakresie przedmiotem ogólnych i sektorowych analiz tak, aby uzyskać w efekcie w miarę pełną listę z jednej strony spodziewanych korzyści, z drugiej zaś prawdopodobnych strat. Artykuł niniejszy można potraktować jako głos w dyskusji na temat tworzenia takiego bilansu.

Celem artykułu jest przedstawienie - na podstawie kilku przykładów - niektórych możliwych konsekwencji przyjęcia przez Polskę regulacji prawnych przyjętych (lub rekomendowanych) w UE, a dotyczących sektora małych i średnich przedsiębiorstw (msp)¹. Kwestia ta nabiera na znaczeniu w kontekście zakończenia screeningu trzech (nauka, edukacja oraz pomoc małym i średnim przedsiębiorstwom) spośród 31 działań prawa europejskiego będących przedmiotem analizy. Stanowisko Polski w odniesieniu do wymienionych powyżej trzech obszarów zostało przedłożone w Brukseli i negocjacje w tych obszarach zostały tymczasowo zakończone².

Konsekwencje polskiego członkostwa w UE dla przedsiębiorstw sektora msp mogą być analizowane w kilku wymiarach: prawnym, ekonomicznym, społecznym, kulturowym, organizacyjnym. Konieczność przyjęcia przez Polskę regulacji unijnych dotyczących małych i średnich przedsiębiorstw może być przez polskich przedsiębiorców postrzegana w kategoriach zagrożenia, ale również i szans.

---

¹ Pojęcie: małe i średnie przedsiębiorstwo odnosi się do podmiotu gospodarczego zatrudniającego do 250 pracowników, przy czym za firmy małe uważa się firmy do 50 pracowników, a za średnie zatrudniające od 51 do 250 pracowników. Ujęcie to jest zgodne z definicją przyjętą w UE, por. Stan sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce. Raport za lata 1995-1996, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, USAID-GEMINI PEDS Project, Warszawa 1997, s.19

² K.Gołata, A.Szoszkiewicz, Droga przez mękę, *Wprost*, 1999, Nr 17

To właśnie te klasyczne elementy analizy SWOT, typowego narzędzia wykorzystywanego w analizie strategicznej posłużą do wskazania, z jakich oficjalnych dokumentów UE (decyzje i uchwały Rady Europejskiej, rekomendacje Komisji Europejskiej) mogą płynąć szanse i zagrożenia dla msp w Polsce.

Zamierzeniem autora nie jest przy tym analiza wszystkich regulacji (co ze względu na ograniczenia związane z charakterem pracy i jej objętością wydaje się oczywistym), lecz wskazanie na kilka zasadniczych, które mogą dobrze ilustrować jak relatywny może być charakter regulacji UE na pozycję konkurencyjną polskich małych i średnich przedsiębiorstw.

1. REGULACJE STANOWIĄCE POTENCJALNE ZAGROŻENIE

Potencjalnie groźne dla polskich msp może być przyjęcie tych unijnych rozwiązań, które dotyczą:

- lokowania działalności gospodarczej w Polsce
- konieczności stosowania wymagających norm (sanitarnych, fitosanitarnych, warunków transportu osobowego i towarowego. itp.)

Dla wielu polskich msp wstąpienie Polski do UE oznacza zwiększenie intensywności konkurencji zagranicznej. Konkurencja ta nie musi oznaczać tylko importu dóbr wytworzonych w państwach UE. Może polegać na lokowaniu działalności przedsiębiorczej w Polsce przy wykorzystaniu wciąż korzystnych dla zagranicznych inwestorów różnic w sile nabywczej.

Potencjalne zagrożenia mogą się zatem wiązać z możliwością zwiększenia napływu obcego kapitału i tworzenia konkurencyjnych przedsiębiorstw. Polska musi bowiem wypełnić Dyrektywę Rady z dnia 7 lipca 1964 roku dotyczącą swobody prowadzenia i działalności gospodarczej i świadczenia usług w odniesieniu do działalności osób zatrudnionych we własnym przedsiębiorstwie w przemyśle wytwórczym i przetwórczym sklasyfikowanym w głównych grupach ISIC 23-40 (przemysł i drobna wytwórczość) (64/429/EEC)³. Oznacza to, że podmioty zagraniczne mogą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podejmować i wykonywać działalność gospodarczą tak jak obywatele polscy. Będą również mieć prawo do wstępowania do organizacji zawodowych i związkowych. Podobne znaczenie ma Dyrektywa Rady z dnia 15 października 1968 roku dotycząca swobody podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w odniesieniu do osób zatrudnionych we własnym przedsiębiorstwie w

---

³ Numery podane w nawiasach odnoszą się do klasyfikacji odnośnych dokumentów przyjętej w UE

przemysłu spożywczym i produkcji napojów (ISIC główne grupy 20 i 21) (68/365/EEC) oraz inne dyrektywy dotyczące swobody prowadzenia działalności gospodarczej i świadczenia usług w odniesieniu do działalności osób zatrudnionych we własnym przedsiębiorstwie (usługi w zakresie dostaw energii elektrycznej, gazu, wody i usług sanitarnych (66/162/EEC), spraw związanych z nieruchomościami (67/43/EEC), prowadzenia prac wydobywczych (poszukiwanie i wiercenie) ropy naftowej i gazu (69/82/EEC), realizacji robót publicznych oraz w sprawie przyznawania kontraktów na roboty publiczne wykonawcom działającym za pośrednictwem agencji lub oddziałów (71/304/EEC), usługi związane z transportem i przewozem (82/470 EEC).

Do zwiększenia konkurencji poprzez lokowanie działalności gospodarczej na terenie Polski może również doprowadzić realizacja dyrektywy w sprawie wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych kwalifikacji zawodowych w dziedzinie architektury, łącznie ze środkami umożliwiającymi swobodne prowadzenie działalności gospodarczej oraz świadczenie usług (85/384/EEC).

Innym, pośrednio wiążącym się z prawnymi regulacjami funkcjonowania msp w UE zagadnieniem, które będzie stanowiło poważne wyzwanie dla msp w Polsce jest konieczność spełniania wymagających standardów jeżeli chodzi o normy sanitarne, wytwarzania i przechowywania produktów, ekologiczne, itp. Egzemplifikacją tego zagrożenia może być np. zakazanie importu przez UE niektórych produktów wytwarzanych przez polskie mleczarnie ze względu na łamanie przez nie unijnych norm sanitarnych i czasowa (trwająca 13 miesięcy) utrata tych rynków⁴. Po wdrożeniu przez polskich producentów odpowiednich reżimów sanitarnych i technologicznych, na rynki UE z dniem 8 stycznia 1999 roku dopuszczone zostały wybrane tylko wyroby pięciu polskich mleczarni⁵.

Podobnie wymagające mogą być warunki dotyczące przewozu osób, zwierząt i towarów. Małe i średnie przedsiębiorstwa, które dominują na rynku usług transportowych w Polsce⁶ mogą napotkać istotne trudności. Może się również pogorszyć (i tak już niełatwa) sytuacja polskich rybaków, właścicieli kutrów, którzy będą musieli wyposażyć swoje jednostki w

⁴ J. Bielecki, *Mozliwe wznowienie dostaw*, *Rzeczpospolita*, 1997, 1 grudzień

⁵ J. Bielecki, *Embargo ostatecznie zniesione*, *Rzeczpospolita*, 1999, 9 styczeń

⁶ w sekcji: Transport, składowanie i łączność, w 1996 roku na 133740 aktywnie działających przedsiębiorstw, tylko 225 firm (0,16%) stanowiły firmy zatrudniające powyżej 250 pracowników, por. Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 1996-1997, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, USAID GEMINI Small Business Project, Warszawa 1998, s.170

nowoczesne urządzenia do nawigacji by móc prowadzić swoją działalność gospodarczą.

2. UNORMOWANIA O CHARAKTERZE NEUTRALNYM

Pomiędzy zagrożeniami a rozwiązaniami tworzącymi szanse dla polskich msp lokują się obszary, które mogą być zaklasyfikowane jako posiadające znaczenie neutralne. Oznacza to, że rozwiązania przyjęte i stosowane w Polsce są na tyle zbieżne z rozwiązaniami stosowanymi w UE, że właściciele polskich msp nie powinni odczuwać obaw przed przyjęciem rozwiązań unijnych. Takim obszarem spraw są zagadnienia poruszane w szeregu rekomendacji Komisji Europejskiej:

- Rekomendacji Komisji Europejskiej z dnia 7 grudnia 1994 roku w sprawie transferu małych i średnich przedsiębiorstw (94/1069/EC)
- Rekomendacji Komisji Europejskiej z dnia 3 kwietnia 1996 roku w sprawie definicji małych i średnich przedsiębiorstw (96/280/EC)
- Rekomendacji Komisji Europejskiej z dnia 25 maja 1994 roku w sprawie opodatkowania małych i średnich przedsiębiorstw (94/390/EC)

3. REGULACJE POTENCJALNIE WZMACNIAJĄCE POZYCJĘ POLSKICH MSP

Są wreszcie takie obszary istniejących i proponowanych w ramach UE rozwiązań dotyczących msp, które przyjęte przez Polskę prowadziłyby do wzmocnienia pozycji rodzimych msp głównie względem dużych przedsiębiorstw, a pośrednio również względem konkurencji msp z krajów członkowskich UE.

Przede wszystkim, polscy przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc w zakresie zmniejszania bariery biurokratycznej. Małe firmy w porównaniu z dużymi ponoszą relatywnie większe koszty transakcyjne przy wypełnianiu obligations nałożonych na nie przez przepisy prawa i biurokrację. Zmniejszaniu bariery biurokratycznej służy Rekomendacja Komisji Europejskiej z dnia 22 kwietnia 1997 roku w sprawie poprawy sytuacji i ułatwień dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność (OJ C (97) 1161 FINAL). Jej celem jest zwrócenie uwagi adresatom na potrzebę upraszczania i ujednoczenia w skali Unii wymogów administracyjnych, w tym podatkowych, nakładanych przez krajowe (wewnętrzne) regulacje prawne na przedsiębiorstwa. Znaczna liczba rozmaitych administracyjnych obowiązków często zniechęca do podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej i bardzo utrudnia jej prowadzenie. Zróżnicowanie takich administracyjnych wymagań pomiędzy poszczególnymi państwami Unii hamuje rozwój

przedsiębiorczości, zakładanie przedsiębiorstw poza granicami własnego kraju i tym samym spowalnia rozwój gospodarczy Wspólnoty.

Komisja widzi potrzebę uproszczenia wielu procedur, zwłaszcza związanych z rozpoczynaniem działalności gospodarczej. W tym celu Komisja w Rekomendacji zaleca władzom administracyjnym podjęcie, w ścisłej współpracy z organizacjami przedsiębiorców, szeregu inicjatyw takich jak:

- a) powołanie na odpowiednich szczeblach komórek odpowiedzialnych za opracowywanie i wdrażanie rozwiązań upraszczających wymagania stawiane przedsiębiorcom,
- b) wprowadzenie jednego i jednolitego formularza zgłoszeniowego dla przedsiębiorców,
- c) zorganizowanie jednego i jednolitego punktu przyjmującego zgłoszenia (formularze zgłoszeniowe) przedsiębiorców,
- d) wprowadzenie jednego i jednolitego numeru identyfikacyjnego dla przedsiębiorców,
- e) wprowadzenie terminów dyscyplinujących dla organów administracji wydających zezwolenia i koncesje a także zasady, że przedsiębiorca może odmówić udzielenia informacji, żądanej przez organ administracji, jeżeli informacja ta jest już dostępna w bazie danych o przedsiębiorcach,
- f) podjęcie rozmów pomiędzy organami podatkowymi i organami ubezpieczeń społecznych w celu stworzenia skoordynowanej polityki wobec przedsiębiorców.

Przyjmując za punkt odniesienia powyższe wskazania, można na przykład (w odniesieniu do pkt.6) postulować wprowadzenie w Polsce uproszczenia procedur i zmniejszenia częstotliwości dokonywania świadczeń - np. poprzez przejście w uzasadnionych przypadkach na kwartalne wypełnianie odpowiednich formularzy i dokonywanie wpłat.

Szansą dla polskich msp może być też realizacja rekomendacji Rady z dnia 28 maja 1990 roku w sprawie realizacji polityki upraszczania procedur administracyjnych na korzyść małych i średnich przedsiębiorstw Krajów Członkowskich (90/246/EEC).

Rekomendacja zaleca państwom członkowskim:

- a) wdrożenie programu upraszczania procedur administracyjnych na rzecz przedsiębiorczości, angażującego wszystkie odpowiednie instytucje publiczne,
- b) przegląd istniejących oraz nowo wprowadzanych regulacji prawnych pod kątem ich zgodności z ekonomicznymi i społecznymi realiami,
- c) podjęcie starań, aby wszystkie propozycje legislacyjne poddawane były już we wstępnej fazie weryfikacji z punktu widzenia ich niezbęd-

ności, efektywności oraz klarowności, jeżeli mają zwiększać administracyjne obowiązki spoczywające na przedsiębiorstwach; dotyczy to również inicjatyw legislacyjnych Komisji Europejskiej,

- d) zwrócenie szczególnej uwagi na:
- modernizację organizacji instytucji administracyjnych, zwłaszcza
  - zajmujących się przedsiębiorstwami, w celu poprawy ich współdziałania,
  - możliwości upraszczania procedur poprzez ich standaryzację i redukcję liczby wymaganych formularzy na temat rachunkowości, podatków, ubezpieczeń społecznych i statystyki,
  - wprowadzanie, gdzie to możliwe, instytucji ułatwiających załatwienie ogółu formalności związanych z powstaniem przedsiębiorstwa,
  - zastępowanie możliwie jak największej liczby decyzji administracyjnych procedurami "skutecznego braku sprzeciwu", polegającymi na tym, że z upływem określonego okresu od wystąpienia do kompetentnego organu, brak jego reakcji traktowany jest jako podjęcie pozytywnej decyzji,
  - upowszechnianie informacji dla msp poprzez publikacje rozmaitych
  - poradników i broszur,
  - upowszechnianie znajomości obowiązującego prawa,
  - wprowadzanie, gdzie jest to niezbędne, specjalnych uproszczeń w postępowaniu administracyjnym wobec msp,
- e) powołanie bądź utrzymywanie odpowiedniej instytucji mogącej prowadzić konsultacje pomiędzy administracją a przedstawicielami przedsiębiorców i mogącej promować uproszczenia w ustawodawstwie i procedurach administracyjnych.

Rada zaleca, aby państwa członkowskie informowały Komisję o swoich głównych osiągnięciach na polu upraszczania procedur administracyjnych jak również o napotykanym problemach oraz propozycjach. Zwraca też uwagę, by cały proces upraszczania nie naraził na niebezpieczeństwo praw pracowników i osób trzecich.

Rekomendacja zaleca Komisji Europejskiej wprowadzenie w życie powyższych zaleceń w swoich własnych instytucjach oraz sporządzanie regularnych raportów na temat środków przedsięwziętych przez Wspólnotę oraz państwa członkowskie Wspólnoty odnośnie do uproszczeń administracyjnych.

Kontynuując wątek potencjalnych korzyści, jakie dla polskich msp może przynieść członkostwo Polski w UE, wskażmy na kilka uchwał Rady Europejskiej, których realizacja może pomóc we wzmocnieniu pozycji polskich msp.

Uchwała Rady z dnia 10 października 1994 roku w sprawie wykorzystania dynamizmu i innowacyjnego potencjału małych i średnich przedsiębiorstw, w tym rzemiosła w konkurencyjnej gospodarce (O.J. C 294 22/10/1994). Uchwała ta nałożyła na Komisję Europejską obowiązek powołania komitetu złożonego z ekspertów reprezentujących poszczególne państwa członkowskie oraz stowarzyszenia i organizacje reprezentujące interesy msp na poziomie europejskim. Komitet ten korzystając ze wsparcia Komisji Europejskiej ma się zajmować upraszczaniem nazbyt skomplikowanych procedur i poprawą działania msp. Prace komitetu miały się skupić na problemach związanych z powstawaniem, wzrostem i transferem przedsiębiorstw. Istnieje możliwość, że w oparciu o raporty komitetu ekspertów mogą być podejmowane w naszym kraju inicjatywy zmierzające do zastosowania sugerowanych w raportach rozwiązań.

Uchwała Rady z dnia 27 listopada 1995 roku w sprawie małego i średniego przedsiębiorstwa przemysłowego i innowacji technologicznych (OJ C 341 19/12/1995). Uchwała ta poleca adresatowi podjęcie: starań w zakresie upowszechniania i promocji informacji technologicznych oraz doradztwa specjalistycznego, starań ułatwiających przemysłową współpracę msp zarówno z dużymi przedsiębiorstwami jak i ośrodkami naukowo-badawczymi, wspieranie wzrostu udziału sektora msp w wyścigu technologicznym, rozbudowę i optymalizację sieci powiązań i współpracy pomiędzy msp i innymi podmiotami z ich otoczenia, starań w celu lepszego wykorzystania istniejących środków finansowych.

Uchwała Rady z dnia 9 grudnia 1996 roku w sprawie wykorzystania pełnego potencjału małych i średnich przedsiębiorstw, w tym mikroprzedsiębiorstw⁷ i rzemiosła (OJ C 018 17/01/1997). W uchwale tej Rada, uznając, że zgodnie z zasadą subsydiarności tworzenie otoczenia sprzyjającego funkcjonowaniu i rozwojowi msp należy w pierwszej kolejności do zakresu działania poszczególnych państw, zachęca Komisję i państwa członkowskie do dalszej współpracy i wymiany doświadczeń w tworzeniu takiego środowiska. W szczególności Uchwała wskazuje na potrzebę tworzenia w każdym z państw członkowskich po jednym lub więcej specjalnych punktów informacyjno-kontaktowych dla małych i średnich przedsiębiorstw, mających ułatwiać im pokonywanie barier w handlu pomiędzy przedsiębiorstwami z różnych krajów.

Istotne znaczenie dla polskich przedsiębiorców może mieć Uchwała Rady z dnia 30 czerwca 1988 roku w sprawie rozwoju infrastruktury przedsiębiorczości i działań mających na celu promowanie rozwoju przedsiębiorczości, a w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw w

---

⁷ jednostki zatrudniające do 5 pracowników

Krajach Wspólnoty. Choć jako akt, uchwała nie ma mocy wiążącej dla adresatów, to stanowi wyraźne wskazanie, co do zalecanych kierunków działań. Polityka na rzecz msp powinna się opierać na następujących zasadach:

- promocja msp musi być oparta na wzmacnianiu ich pozycji (siły) rynkowej,
- trzeba dążyć do minimalizowania kosztów związanych z dostosowaniem msp do wymogów prawnych Wspólnoty i znoszenia zbędnych regulacji,
- należy dokonać przeglądu istniejącego ustawodawstwa pod kątem możliwości jego upraszczania,
- powinno się unikać dublowania działań podejmowanych przez kraje członkowskie z działaniami na szczeblu Wspólnoty,
- trzeba ułatwić dostęp msp do Funduszy Strukturalnych i innych programów finansowania,
- należy rozwijać ponadgraniczną współpracę, wymianę informacji i doświadczeń dotyczących msp.

Podobnie jest z Uchwałą Rady z dnia 22 listopada 1993 roku w sprawie zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw i drobnej wytwórczości oraz w sprawie walki z bezrobociem. Choć nie pociąga to za sobą żadnych skonkretyzowanych obowiązków dostosowawczych dla Polski, warto w tym miejscu przypomnieć, jakie są preferowane kierunki działalności państw członkowskich w zakresie msp. Państwa członkowskie zaproszone zostały do:

- dbania o zapewnienie funduszy (kredytów) dla msp,
- wspierania współpracy pomiędzy msp,
- zachęcania msp do udziału w przetargach na zamówienia publiczne,
- upraszczania procedur administracyjnych i regulacji prawnych, którym poddane są msp,
- promowania prowadzenia szkoleń, zwłaszcza dla młodych przedsiębiorców i kadry
- kierowniczej,
- zagwarantowania organizacjom reprezentującym msp udziału w konsultacjach dotyczących wprowadzania regulacji mających wpływ na msp.

Przystąpienie Polski do UE może dać msp szansę na uzyskanie dostępu do szeregu programów pomocowych finansowanych przez UE. Przykładem może być tu Decyzja Rady Europejskiej z dnia 9 grudnia 1996 roku w sprawie trzeciego wieloletniego programu dla małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Unii Europejskiej (97/15/EC). Jest to decyzja

Rady, a zatem jest aktem obowiązującym dla adresata (jest nim przede wszystkim Komisja Europejska). Decyzja ustala cele i środki planowanego na 4 lata programu wspierania małych i średnich przedsiębiorstw. Co ważne jest dla polskich msp to art.7 tej decyzji , który stanowi, że program ten będzie dostępny dla państw Europy Środkowej i Wschodniej stowarzyszonych ze Wspólnotą.

Cele, jakie sobie stawia Decyzja Rady są następujące:

- a) Poprawa i uproszczenie administracyjno-prawnych warunków funkcjonowania msp, a w szczególności:
  - zapewnienie, że interesy msp będą brane pod uwagę w różnorodnych podejmowanych przez Unię inicjatywach i programach,
  - upraszczanie i poprawa jakości aktów legislacyjnych Unii,
  - poprawa przejrzystości działań i upowszechnianie,
  - najlepszych wzorców w dziedzinie upraszczania administracyjno-prawnych warunków funkcjonowania msp,
  - poprawa warunków działalności msp na arenie,
  - międzynarodowej.
- b) Poprawa finansowych warunków w jakich działają msp, a w szczególności:
  - ułatwienie dostępu dla msp do źródeł finansowania,
  - kontynuacja wysiłków zmierzających do rozwiązania problemu
  - przeterminowanych płatności,
  - ułatwianie rozwoju specyficznych instrumentów finansowych,
  - stymulowanie rozwoju rynku kapitałowego dla szybko
  - rozwijających się msp.
- c) Pomoc dla msp na drodze umiędzynarodowienia przyjmowanych przez nie strategii zwłaszcza poprzez poprawę przepływu informacji i rozwój usług wspierających współpracę, w tym:
  - rozwój usług w dziedzinie przepływu informacji we Wspólnocie,
  - wspieranie akcji promujących msp,
  - rozwój współpracy poprzez wspieranie sieci wyszukiwania partnerów,
  - wspieranie nawiązywania bezpośrednich kontaktów,
  - wspieranie wyszukiwania podwykonawców za granicą,
  - poprawa warunków działania msp na rynku wewnętrznym,
  - ułatwianie dostępu msp do nowych rynków, w tym światowych.
- d) Poprawa konkurencyjności msp oraz ułatwianie im dostępu do badań, innowacji i szkoleń, w szczególności:

- wspieranie innowacyjnego potencjału msp,
  - pogłębianie umiejętności zarządzania,
  - adaptacja do wymogów stawianych przez środowisko,
- e) Promocja przedsiębiorczości i wspieranie grup specjalnych, w szczególności:
- wspieranie rozwoju kultury prowadzenia przedsiębiorstwa i samej przedsiębiorczości,
  - opieka nad rzemiosłem i małymi przedsiębiorstwami,
  - rozwój handlu,
  - wspieranie udziału kobiet i młodych osób w biznesie, a także osób niepełnosprawnych.
- f) Poprawa instrumentów polityki wobec msp.

Decyzja nakłada na Komisję Europejską obowiązek powołania specjalnego komitetu złożonego z reprezentantów państw członkowskich, którego zadaniem będzie opiniowanie wszelkich kroków podejmowanych przez Komisję w wykonaniu niniejszej Decyzji. Komitetowi przewodniczy przedstawiciel Komisji. Decyzja przeznaczona 127 milionów ECU na realizację tego czteroletniego programu.

Równie ważną wydaje się Decyzja Rady z dnia 19 maja 1998 roku w sprawie instrumentów pomocy finansowej dla msp wprowadzających innowacje i tworzących nowe miejsca pracy - inicjatywa dotycząca rozwoju i zatrudnienia.

Niniejszą decyzją Rada powołała do życia program pomocy finansowej dla msp wprowadzających innowacje i tworzących nowe miejsca pracy. Celem programu jest tworzenie nowych miejsc pracy poprzez ułatwienie tworzenia i rozwoju msp. Program oparty jest na trzech filarach:

- pierwszy ma za zadanie dostarczanie kapitału dla tworzenia i rozruchu przedsiębiorstw o znacznym potencjale innowacyjności,
- drugi ma wspierać tworzenie wspólnych przedsiębiorstw (w ramach Unii) przez co najmniej dwa msp pochodzące z różnych krajów Unii,
- trzeci filar to system gwarancji dla kredytów i pożyczek udzielanych dla msp, zwłaszcza takich, które zatrudniają do 100 pracowników.

Program powinien zostać zakończony do 31 grudnia 2000 r. (choć udzielone w tym czasie kredyty, pożyczki i gwarancje mogą oczywiście obejmować okres dłuższy).

ZAKOŃCZENIE

Powyżej zaprezentowane zostały wybrane jedynie wątki możliwych zmian w pozycji konkurencyjnej msp, co automatycznie uniemożliwia

próbę dokonania całościowego bilansu zagrożeń i szans, jakie dla przedsiębiorstw sektora msp niesie członkostwo Polski w UE. W szczególności trudno jest zarysować dostatecznie precyzyjnie charakter i skalę zagrożeń dla msp. W niniejszym tekście intencją autora było tylko wskazanie, iż elementy analizy SWOT mogą i powinny stanowić czynnik porządkujący dyskusję na temat konsekwencji polskiego członkostwa w UE dla krajowych msp. W podsumowaniu można skonstatować, że członkostwo Polski w UE nie musi i nie powinno być postrzegane przez krajowe msp tylko w kategoriach zagrożenia. Istniejące w UE rozwiązania oraz formułowane rekomendacje mogą w przyszłości (po przyjęciu przez Polskę wszystkich regulacji unijnych w przedmiotowej kwestii oraz wprowadzenia mechanizmów szeroko w krajach unijnych stosowanych, a zorientowanych na wsparcie firm sektora msp) wzmocnić pozycję konkurencyjną polskich msp poprzez m.in.:

- zwiększenie zakresu informacji biznesowej, do jakiej będą miały dostęp msp
- zwiększenie możliwości otrzymywania przez przedsiębiorstwa sektora msp kredytów i zamówień rządowych
- ułatwienia administracyjne i uproszczone procedury
- dynamizowanie rozwoju małych, innowacyjnych przedsiębiorstw
- poszerzenie zakresu współpracy między msp z różnych krajów tak, aby ułatwić osiągnięcie efektu synergii

Uwzględnienie powyższych elementów w polityce przemysłowej i praktyce w Polsce z pewnością przyczyni się do wzmocnienia pozycji konkurencyjnej polskich msp wobec dużych firm krajowych. Inwestycje w infrastrukturę wspierającą powstawanie i rozwój msp w Polsce będzie miało swój pozytywny skutek również w zwiększaniu konkurencyjności polskich msp wobec małych i średnich firm działających w państwach UE. Trzeba pamiętać, że msp w państwach Unii Europejskiej korzystają aktualnie z licznych programów wsparcia w swoich państwach, co w sposób oczywisty daje im przewagę nad firmami polskimi⁸.

---

⁸ przegląd takich programów można znaleźć np. w: O.Lissowski, Instrumenty finansowe wspierania małych i średnich przedsiębiorstw w Unii Europejskiej i w Polsce. Wybrane zagadnienia, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, 1998